

Digiühiskonna programm 2025–2028

1. Programmi üldinfo

Tulemusvaldkond	Digiühiskond
Tulemusvaldkonna eesmärk	Digiriigis on tagatud parim kogemus, Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav ning meie küberruum turvaline ja usaldusväärne.
Valdkonna arengukava	Eesti Digiühiskond 2030
Programmi nimi	Digiühiskonna programm
Programmi eesmärk	Digiriigis on tagatud parim kogemus, Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav ning meie küberruum turvaline ja usaldusväärne
Programmi periood	2025–2028
Peavastutaja (ministeerium)	Justiits- ja Digiministeerium
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	Riigi Infosüsteemi Amet (RIA), Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus (RIT)

Sisukord

1. Programmi üldinfo	1
2. Sissejuhatus	3
3. Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava	4
4. Hetkeolukorra analüüs.....	7
5. Olulised tegevused	11
6. Meetmed, programmi tegevused ja teenused	14
Meede 1: Digiriik	14
Programmi tegevus 1.1. Digiriigi arenguhüpped	15
Programmi tegevus 1.2. Digiriigi alusbaasi kindlustamine.....	16
Meede 2: Küberturvalisus	18
Programmi tegevus 2.1. Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine.....	18
Programmi tegevus 2.2. Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine	19
Programmi tegevus 2.3. Küberturvalisuse tagamine.....	20
Meede 3: Ühenduvus.....	21
Programmi tegevus 3.1. Sidevaldkonna regulatiivse keskkonna tagamine.....	21
Programmi tegevus 3.2. Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude väljaarendamine	21
Programmi tegevus 3.3. 5G-taristu ja -teenuste arendamine.....	22
Digiühiskonna programmi meetmete ja tegevuste mõõdikud	22
7. Programmi juhtimiskorraldus.....	24
LISA 1. Programmi teenuste kirjeldus.....	26
LISA 2. Teenuste rahastamiskava	36

2. Sissejuhatus

Digiühiskonna programm on ainus digiühiskonna tulemusvaldkonna programm ning koostatud valdkondliku arengukava Eesti Digiühiskond 2030¹ elluviimiseks. Programm aitab saavutada arengukava eesmärgi ning järgib arengukava struktuuri, olles jagatud digiriigi, küberturvalisuse ja ühenduvuse meetmeteks. Digiriigi meede vastutab selle eest, et digiriigiga suhtlemine oleks kõigile mugav ja teenustega rahulolu kõrge. Küberturvalisuse pidevaks väljakutseks on inimeste usalduse hoidmine e-teenuste kasutamisel ja tagamine, et küberruum oleks turvaline. Ühenduvuse meede tegeleb taskukohase ja kiire interneti kättesaadavusega igal pool Eestis.

Programmi koostamisel on arvestatud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi eesmärkidega ning aidatakse kaasa Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide² saavutamisse, sh eesmärkidesse toetada kaasavat ja säästvat majandusarengut ja tööhõivet ning tagada kõigile inimväärne töö ning ehitada kohanev ja vastupidav taristu ning toetada kestlikku tööstuse arengut ja edendada innovatsiooni. Horisontaalse valdkonnana toetab digivaldkond ka teiste eesmärkide saavutamist.

Programm panustab mitmesse arengustrateegia Eesti 2035 strateegilisse sihti, enim aga sihtidesse „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ja „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“. Programm panustab enim strateegia „Eesti 2035“ muutustesse:

- Majandus ja kliima: kujundame paindliku ja turvalise majanduskeskkonna, mis soodustab uuendusmeelset ja vastutustundlikku ettevõtlust ning ausat konkurentsi läbi uute tehnoloogiate ja digipädevuste arendamise, ettevõtjate ja riigi koostöö suurendamise ja kiire interneti kättesaadavuse parandamise;
- Riigivalitsemine: suurendame valitsemise ühtsust ja tagame sujuva riigi toimimise; parandame riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning vaatame üle vastutuse jaotumise ning parandame riigi rahvusvahelist positsiooni ning tagame julgeoleku ja turvalisuse läbi andmemajanduse arendamise, digiidentiteedi (Euroopa Liidu digiidentiteedi kukru) arendamise, sidevõrkude turvalisuse ja varustuskindluse ning küberturvalisuse tagamise ja riigiasutuste tugitegevuste konsolideerimise.

Programmis kavandatud eesmärkide saavutamine on seotud järgmiste välisvahendite meetmete väljatöötamisega:

1. Digiriigi meetme sekkumised:

21.1.2.1 „Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt avalikus sektoris“ ja

21.1.2.2 „Digiriik Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt erasektoris“, mille eesmärk on tuua digitaliseerimisest kasu kodanike, ettevõtjate, teadusasutuste ja avaliku sektori asutuste jaoks.

2. Ühenduvuse meetme sekkumine 21.1.5.1 „Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrgu ehitamine; 5G arendamise toetamine“, mille eesmärk on digitaalse ühenduvuse suurendamine.

Muudatused programmis:

Programmi ülesehituses ei ole võrreldes eelmise perioodiga olulisi muudatusi tehtud, kuid selguse huvides on parandatud mõne programmi tegevuse nimetust.

¹ <https://www.mkm.ee/digiriik-ja-uhenduvus/digiuhiskonna-arengukava-2030>

² <https://www.riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuse-too-toetamine/saastev-areng>

Seoses Vabariigi Valitsuse vahetuse ning ministrite pädevuste ja valitsemisalade ümberkorraldustega 2024. aastal on digiühiskond peaministri 15.08.2024 korraldusega nr 92 määratud justiits- ja digiministri vastutusalasse. Alates 1. jaanuarist 2025³ on digiühiskonna tulemusvaldkond justiits- ja digiministeeriumi valitsemisalal, varasemalt on see olnud majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalal. Bürokratiast hoidumise ja riigiasutuste terviklikkuse hoidmise eesmärgil on digiühiskonna programmi tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve ameti kuus teenust koondatud koos teiste selle asutuse erinevatesse valdkondadesse panustavate, kuid sarnase rakendusliku iseloomuga teenustega (load ja järelevalve) teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonna ettevõtluskeskkonna programmi. Läbipaistvuse hoidmise eesmärgil on selleks loodud uus programmi tegevus “Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine”. Programmi peavastutaja on majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Digiühiskonna programmi tegevuse “Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine” alla on täiendavalt lisatud Riigi Infosüsteemide Ameti teenus “Eesti küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teaduse arengu toetamine”, mis varasemalt oli teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonna teadmussiirde programmis.

3. Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava

Kuna tulemusvaldkonnas koostatakse üks programm, on tulemusvaldkonna ja programmi mõõdikud samad.

Tabel 1. Digiühiskonna programmi eesmärk ja mõõdikud.

Programmi eesmärk:	Avalike teenustega rahulolu tõus, ülikiire interneti parem kättesaadavus ja küberkaitstud Eesti					
	2023 (tegelik)	2025 (sihtase)	2026 (sihtase)	2027 (sihtase)	2028 (sihtase)	2030* (sihtase)
Programmi mõõdikud						
Avalike digiteenustega rahulolu <i>Allikas: Teenuste kataloog, JDM</i>	83%	84%	85%	86%	88%	90%
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	8,5%	8,0%	7,5%	7,0%	6,5%	<4%**
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s <i>Allikas: TTJA</i>	80%	82%	84%	86%	88%	100%

*Arengukava Eesti Digiühiskond 2030 sihtasemed.

**Tegemist on pöördväärtusega.

Mõõdiku “Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest

³ Lõplik kuupäev sõltub VVS sõnastusest.

suhtlemisest hoidunute osakaal” sihttasemeid on korrigeeritud tulenevalt sellest, et kasutajad on muutunud küberturvalisusega seotud ohtude ja riskide suhtes järjest teadlikumaks ja ettevaatlikumaks ehk taustsüsteem mõõdiku hindamiseks on muutunud. Mõõdiku 2023. aasta eesmärki ja laiemalt küberturvalisuse mõõdikut on plaanis üle vaadata ka arengukava uuendamisel.

Mõõdiku “Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s” sihttasemeid on suurendatud tulenevalt arvatust kiiremast võrkude arendamisest nii erasektori enda investeeringute kui avalike toetusmeetmete tulemusel.

Tabel 2. Digihiskonna programmi rahastamiskava, tuhandetes eurodes.

	2024* eelarve	2025 eelarve	eelarve		
			2026	2027	2028
Programmi kulud kokku	150 225	159 704	128 221	126 031	133 053
meede 1: Digiriik	98 307	104 519	92 335	90 099	117 621
programmi tegevus 1.1. Digiriigi arenguhüpped	2 938	4 995	3 076	2 753	2 328
programmi tegevus 1.2. Digiriigi alusbaasi kindlustamine	95 369	99 524	89 259	87 345	115 293
meede 2: Küberturvalisus	15 816	18 304	16 059	16 105	14 605
programmi tegevus 2.1. Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine	1 431	1 711	601	601	601
programmi tegevus 2.2. Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine	321	1 539	949	928	928
programmi tegevus 2.3. Küberturvalisuse tagamine	14 064	15 054	14 509	14 576	13 076
meede 3: Ühenduvus	35 016	36 882	19 827	19 827	827
programmi tegevus 3.1. Sidevaldkonna regulatiivse keskkonna tagamine	2 907	610	610	610	610
programmi tegevus 3.2. Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude väljaarendamine	25 227	29 445	15 110	15 110	110
programmi tegevus 3.3. 5G-taristu ja -teenuste arendamine	6 882	6 827	4 107	4 107	107

* Programmi tegevuste nimetusi on korrigeeritud võrreldes 2024. a riigieelarve seaduses esitatuga ning kuvatakse 2025-2028 perioodi nimetusi. Sisulisi suuri muutusi programmi tegevustes ei tehtud ja eelarved on võrreldavad.

4. Hetkeolukorra analüüs

Mõõdikute trendid ja eesmärkide saavutamist toetavad tegevused

Digiriigi edu mõõdetakse tulemusvaldkonnas läbi **avalike digiteenuste rahulolu**. Teenustega rahulolu oli 2023. aastal 83 protsenti, mis on juba iseenesest kõrge, kuid eesmärk on läbi erinevate tegevuste rahulolu veelgi suurendada. Avalike teenuste kasutamise lihtsustamiseks jõudsid 2022. aasta lõpus inimesteni esimesed elusündmusteenused: lapse saamise infoteenus ja abiellumine. 2023. aastal lisandus kolm sündmusteenust, mis on seotud elusündmustega lähedase surm, kaitseväekohustus ja Eestis kohanemine. Loodud elusündmusteenused on kasutajate poolt hästi vastu võetud, sh üle poole (53 protsenti ehk umbes 6800) abiellumisavaldustest esitati Rahvastikuregistri portaalis. 2023. aastal on lapse saamise sündmusteenuse infoteenust külastatud 70 911 korda. Sündmusteenuste eesmärk on pakkuda teenuseid kasutajale üheainsa sujuva teenusena, võimalusel ennetavalt ja maksimaalselt ühe klõpsuga. Lisaks elusündmusteenustele tegeleb riik ettevõtluskeskkonna programmi raames ka ärisündmusteenuste arendamisega, et digiteenuste kasutamine muuta sama lihtsaks ka Eesti ettevõtjatele. 2024. aasta esimese poolaasta lõpuks on läbi viidud projektide tulemusel kasutatavad teenused: ettevõtja andmekaart, postkast, kesksed pääsuõigused, tähtjalised kohustused ja keskne toetuste info.

Jätkati oluliste konsolideerimistegevustega riigi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia keskusesse. Ehitati välja riigiülese arvutitöökohta uus lahendus ja alustaristu ning konsolideeriti rea asutuste arvutitöökohta teenused. 2023. aastal alustati avaliku pilvestrateegia väljatöötamist ja jätkati turuplatsi kontseptsiooni ellu rakendamiseega. Samuti alustati andmesaatkonna riistvaraplatvormi uuendamise ja riigipilve Euroopa õla loomise tegevustega. Kasvas kriisi- ja hukukindlus, loodi 24/7 kriisijuhi võimekus ja viidi läbi 3 suuremat õppust.

Küberturvalisuse mõõdiku järgi on inimeste usaldus avalike e-teenuste vastu 2022. aastaga võrreldes langenud, kuid on jätkuvalt kõrge (2022. aastal 94%, 2023. aastal 91,5 protsenti). 2024. aastal on inimeste usaldus avalike e-teenuste vastu veidi tõusnud (91,8 protsenti). Suurimateks usalduse mõjutajateks võib pidada üldist muutunud julgeolekuolukorda maailmas, andmelekkete intsidente ning küberrünnete aktiveerumist Eesti taristu ja veebiteenuste vastu. Kuna kasutajad muutuvad küberturvalisusega seotud ohtude ja riskide suhtes järjest teadlikumaks ja ettevaatlikumaks, on ka mõningane usaldamatus ootuspärane. Positiivseks võib siiski pidada järjepidevat usalduse hoidmist üle 90 protsendi ning seda, et julgeolekuolukorra muutustest ja küberrünnetest hoolimata toimusid Eesti e-teenused tõsisemate häireteta ja parandati ka üldist toimepidevust. 2024. aastal toimunud sihtotstarbelise reservi **rahastusvoorus** keskenduti eelkõige küberturvalisuse taseme ühtlustamisele ja hukukindluse tagamisele, sh kriitiliste IKT teenuste ühenduste dubleerimisele, taakvarast tulenevate ohtude vähendamisele, monitooringu parendamisele ja turvatestimise võimekuse loomisele, mille tulemuste põhjal saab infosüsteemide turvalisust ja digiühiskonna toimimist suurendada.

2024. aasta jooksul uuendati **küberturvalisuse strateegilised dokumente**. Olukorras, mil globaalne julgeolekuolukord on märgatavalt halvenenud, on fookus seatud eelkõige julgeoleku ja turvalisuse kindlustamisele. Küberturvalisuse arengut on käsitletud võimalikult komplekselt, hõlmates küberaspekte alates kesksete turbelahenduste arendamisest ja elutähtsate teenuste toimimise kindlustamisest kuni laiapindse ennetuse ning piisava järelkasvu tagamiseni. Toimekindluse suurendamiseks võeti 2024. aastal fookusesse riigiasutuste sõltuvused IT-majadest ning proovile pandi teenuste toimepidevus välisühenduste katkemise korral. Koostöös sihtasutuse CR14 viidi läbi **IT majadele saartalitluse õppus**, mille eesmärk oli suurendada riigi IT-majade valmisolekut säilitamiseks

riigi infosüsteemi kuuluvate teenuste toimimist saartalitluse režiimis e olukorras, mil võrguühendused väljaspool Eestit on halvenenud või täielikult katkenud. Muuhulgas testiti varukoopiate taastamist, sõltuvusi andmekeskustest ning selgitati riigipilve kasutusjuhud. Küberturvalisuse taseme ühtlustamiseks toetati 2024. aastal KOV-e ning haridussektorit infoturbemeetmete kaardistamisel ja rakendamisel, toimusid **praktilised infoturbestandardi rakendamise töötad**. Küpsustaseme kaardistamisel ühtlustati metoodikat ning **võeti kasutusele mõõdik**, mis aitab asutustel hinnata enda vastavust ning kaardistada edasisi tegevusi infoturbestandardi rakendamiseks ning küberturvalisuse baastaseme saavutamiseks. Konsolideeritud tulemuste põhjal saab riik teha paremaid otsuseid sektorite osas, kes vajavad rohkem tuge ning prioriseerida turvapoliitikas meetmeid, mille rakendamisega jäävad asutused hätta.

Euroopa Liidu üleselt on hiljuti välja töötatud **küberturvalisuse indeks**⁴, mis mõõdab küberturvalisust neljast aspektist lähtuvalt: seadusandlus, kübervõimed, investeerimine ja erinevate sektorite võimekus intsidentide lahendamisel. Selle järgi oli 2023. aastal Eesti küberturvalisuse indeks Euroopa Liidu keskmisest kõrgem. 2024. aastal täpsustati mõõdiku metoodikat ning esitatud vastuste põhjal on Eesti endiselt Euroopa küberturvalisemate riikide seas. Võrreldes Euroopa keskmisega on Eesti tugevam järgmistes valdkondades: riiklikul tasandil reageerimine ja CERT operatiivsus, küberjulgeolekualased raamistikud, teadus-arendusalane koostöö, kooskõla rahvusvaheliste parimate praktikatega ning nõuetega.

Ühenduvuse parandamine on pidevas tõusutrendis ja nõuab pidevaid tegevusi. 2023. aasta lõpuks on 80 protsendil **Eesti ettevõtetest ja kodumajapidamistest võimalus liituda väga suure läbilaskevõimega võrkudega**. Seda toetas 2023. aastal läbiviidud 5G sageduskonkurss 26 GHz sagedusalas, millega ühtlasi on kõik kolm Eesti Euroopa Liidu üleselt harmoniseeritud 5G sagedusala mobiilsideoperaatoritele kasutada andnud. 2023. aastal jõudis lõpule ka 2017. a alanud juurdepääsuvõrkude rajamise toetusmeede⁵, mida viis ellu Enefit Connect. 2023. aasta jooksul sai liitumisvõimaluse valguskaabelvõrguga üle 17 000 aadressi (kokku oli projekti maht 40 016 aadressi üle Eesti).

Väljakutsed

Digiühiskonna valdkond on kiirelt arenev ja muutuv valdkond. Lisaks uutele tehnoloogilistele võimalustele on lähiaastail tulemas uusi nõudeid nii andmete kasutamisele kui ka küberturvalisusele Euroopa Liidu tasandil, samuti on väljakujundamisel personaalse riigi kontseptsioon lähtuvalt siseriiklikust poliitikast.

Lähiaastate põhifookuses on järgmiste väljakutsete lahendamine:

1. Riigi IKT taristu hukukindlus

Pikaajaline eesmärk: Saavutada Eesti riigi terviklik võime toimida ja osutada teenuseid ka meie territooriumil paikneva digitaalse infrastruktuuri katastroofilise rikke korral (tsiviil kriis (nt pikaegne elektrikatkestus), sõda vmt).

Lähiaastate eesmärk ja tegevused:

⁴ The European Union Agency for Cybersecurity European Union cyber security index

⁵ Meetme tingimused: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106052022011?leiaKehtiv>

- Riigi IKT taristu hukukindluse tagamise kontseptsiooni ja tegevuskava välja töötamine – kriitiliste süsteemide määratlemine ja nende ristsõltuvuste kaardistamine, taastelahenduste määratlemine, vajalike võimekuste vajaduste analüüs.
- Riigiülene mobiliseerumine – toetame riigi toimimiseks vajalike kriitiliste IKT teenuste taastepaanide värskendamist või välja töötamist.
- Andmekogude pilvekõlblikkuse tõstmine, avalike pilvede kompetentsikeskuse käivitamine, riigipilve ja avalike pilvede kasutuselevõtu tõstmine.
- Satelliitside võimekuse tõstmine (alternatiivsidena), riigi arvutitöökoha teenuse konsolideerimine.
- Sidevõrkude toimepidevuse tagamine avaliku ja erasektori koostöös.

2. Üleriigiline IKT juhtimine

Pikaajaline eesmärk: Tagada riigile tänastesse majanduslikesse võimalustesse sobituv efektiivne ja jätkusuutlik IKT-korraldus läbi:

- kesksete teenuste/komponentide arvu ja mahtude suurendamise;
- olemasolevate andmekogude ja nende komponentide taakasutuse suurendamise;
- andmekogude moderniseerimise käigus nende arvu ja süsiniku jalajälje vähendamise.

Lähiaastate eesmärk ja tegevused:

- IKT kulude ja tehnoloogilise tervikvaate väljatöötamine.
- IKT juhtimisraamistiku kehtestamine, mis tagab riigiülelalt IKT ressursside mõistlikuma riskasutuse ning vähendab dubleerimist.
- Riigi IKT-juhtimise analüüs ja valitsemisalade IT-majade uue korralduse ettepanek.

3. Andmed ja tehisintellekt

Pikaajaline eesmärk: Kujundada Eesti andmete väärindamise ja targa kasutamise toel juhtiva andmemajanduse ja avaliku halduse kvaliteediga riigiks maailmas.

Lähiaastate eesmärk ja tegevused: Eesmärgi saavutamine on kavandatud läbi kolme alamvaldkonna:

Tehisintellekt igas nurgas: riigis ja ühiskonnas.

- Eesti avalik sektor on tehisintellekti rakendamisel esirinnas, lähtudes sealhulgas investeringute majanduslikust mõjust, panusest organisatsiooni ja riigi edukasse toimimisse ning säästva arengu eesmärkidest. Selleks loome kõigis avaliku sektori organisatsioonides tehisintellekti rakendamise plaani, toetame andmete taaskasutust, vabavaraliste lahenduste arendamist ja jagamist.
- Tehisintellekti ulatuslikum kasutuselevõtt ettevõtetes suurendab nominaalset tööjõu tootlikkust, aidates seeläbi kaasa majanduskasvule – tipphetkel 8% SKP kasvu aastas. Tehisintellekti laialdaseks kasutuselevõtuks pakume rahastust ja tuge ettevõtetele, toetame rakendatud ja tõestatud lisandväärtust kasvavate tehisintellekti lahenduste levitamist ja taaskasutamist erasektoris (sh universaalsed lahendused, nagu koosolekute protokollija), arendame kesksed tehisintellektipõhised teenused erasektorile, näiteks välisturgudele sisenemise tugi, ettevõtte elujõulisuse indeks, digiligipääsetavuse parandamise tööriistad.
- Eesti haridussüsteem toetab tööturu ja ühiskonna arenguvajadusi, pakkudes tehisintellekti ja andmeteaduse tasemeõpet, täiendkoolitusi ning spetsialistide arenguprogramme, et tagada oskus

rakendada tehisintellekti ja andmepõhist juhtimist, toetada tööjõu konkurentsivõime kasvu ja uute töökohtade loomist.

Inimese heaks: andmete ja tehisintellekti inimkesksus ja usaldusväärsus.

- Arendame edasi ja rakendame laialdaselt inimkesksed andmekorraldust toetavaid baaskomponente (digitaalne kaksikut, nõusolekuteenus ja andmejälgijat) tagades seeläbi inimestele ulatusliku ülevaate ja läbipaistvuse isikuandmete kogumist ja töötlemist hõlmavatest toimingutest.
- Arendame ja võtame kasutusele privaatsust säilitavad tehnoloogiad, vähendamaks privaatsusriivet andmetöötlusel ja võimaldamaks laiemat andmetöötlust ning innovatsiooni.
- Pakume ja tutvustame asutustele inimkesksed andmehaldust, andmetöötluste kvaliteedijuhtimist ja küberturvalisust toetavaid standardeid, juhiseid, mõjuhinnangu vorme jm tugimaterjali.

Andmed tööle: tõhustame riiki ja majandust.

- Avalikul sektoril on väga suur hulk andmeid, mida ei ole tänaseks leitavaks ja kasutatavaks muudetud ning me pole suutnud neid piisavalt kasutusele võtta majanduse elavdamiseks ja avaliku sektori efektiivistamiseks. Vajalik on toetada nii era kui ka avaliku sektori sisest kui ka vahelist andmete töötlemist läbi organisatoorse, tehnilise kui ka õiguslike muudatuste.
- Toetame erasektori digitaliseerimist ja andmepõhiste teenuste arendamist kogu ettevõtte elukaare kestel, pakkudes nii finants kui muud tuge ja meetmeid, sh tehnilist tuge äriplaani koostamisel, teenuste lokaliseerimisel ja äristrateegia loomisel.

Täiendavalt peame oluliseks leida lahendusi, kuidas saavutada aina suurenevate andmemahtude ja tuleviktehnoloogiate kontekstis kestlikkusega seotud eesmärgid. Peame leidma viise, kuidas tagada IKT jätkusuutlikkus ning vältida andmestike asjatut kogumist ja üleliigset dubleerimist. Samuti toetame innovatsiooni, et leida lahendusi, kuidas kasutada ära andmete ja tehisintellekti võimalusi rohe-eesmärkide saavutamiseks erinevates valdkondades (nt transport, energeetika, ehitus jt).

4. Küberturvalisuse tagamine

Pikaajaline eesmärk: Tagada Eesti digiriigi turvalisus, luues paindliku ja kõiki sihtrühmi arvestatava riikliku küberturvalisuse juhtimissüsteemi, mis ennetab proaktiivselt küberintsidente ja kriise. Eesmärk on tagada turvaline ja usaldusväärne digitaalne keskkond nii kodanikele kui ettevõtetele.

Lähiaastate eesmärk ja tegevused:

- Loomes reaalajalähedase, kõiki sihtrühmi sisaldava küberohupildi tõstmaks digiühiskonna usaldusväärset. Ettevõtted saavad selge pildi sektoriaalsetest ohtudest ja suunised oma küberturvalisuse taseme tõstmiseks. Kodanik saab omakorda tarbida usaldusväärsemaid digiühiskonna teenuseid.
 - Arendame tihedamat koostööd erasektori ja teiste partneritega, et saavutada reaalajalähedane küberohupilt, et võtta kasutusele tarvilikud meetmed.
 - Loomes tõhusamaid kanaleid erasektori ja teiste partneritega, et teavitada võrgu- ja infosüsteemi omanikke küberohtudest ja vajalike meetmete rakendamiseks.
 - Laiendame automatiseeritud küberohupilti eesmärgiga saada kiirem ja täpsem reageerimine nii kodanike kui ka ettevõtete turvalisuse tagamiseks.
- Üleriigiliselt on küberturvalisuse tase ühtlustatud, kõrgel ja jätkusuutlikul tasemel. Euroopa-ülene vastupanuvõime küberohtudele ning kriisidele suureneb, samuti paraneb siseturu

toimimine. Eesti riigi ja ettevõtete usaldusväärsus, konkurentsivõime ja teadlikkus küberohtudest kasvab. Selleks:

- Ajakohastame küberturvalisuse seadust, mille käigus hinnatakse nõuete proportsionaalsust ja korrastatakse kohustatud isikute ringi.
- Lepime riigiülelalt kokku küberturvalisuse kulumudeli ja tegevuskava, et tagada küberturvalisuse jätkusuutlik rahastus.
- Töötame välja automatiseeritud tööriistad, mis lihtsustavad sihtrühma küberturvalisuse baastaseme tõstmist.
- Rahastusotsuste tegemisel prioriseerime küberturvalisuse baastaseme nõuete rakendamist.

5. Digioskuste ja järelkasvu tagamine, naiste osakaalu tõstmine IKT-sektoris

Pikaajaline eesmärk: Digiühiskonna arengu eduvõtmeks on digivõimekad inimesed, kes:

- vanusele või sotsiaalsele staatusele vaatamata omavad elementaarseid digioskuseid, mis toetavad nende ligipääsu teenustele ja osalusdemokraatia võimalustele (2030: vähemalt 80% vanuses 16-74 eluaastat omavad baastasemel digioskuseid);
- tegevusalast sõltumata valdavad tööks vajalikke digioskuseid ning on suutelised tehnoloogiliste muutustega kohanema;
- omavad kõrghariduse digioskuseid tehnoloogiate kasutuselevõtu toetamiseks ning selleks eelduste loomisel (2030: vähemalt 10% tööealisest elanikkonnast töötab IT-valdkonnas);
- suudavad kavandada ja eest vedada digimuutuseid erinevates eluvaldkondades, toetades seeläbi tootlikkuse kasvu ning Eesti majanduse arengut.

Lähiaastate eesmärk ja tegevused:

- kujundame Digiriigi Akadeemiast avaliku sektori keskse koolitusplatvormi, kus on kõigil huvilistel võimalik hinnata oma digioskuste taset ning leida tasemele vastavaid koolitusmaterjale;
- laiendame naistele suunatud IT-täiend- ja ümberõppe võimalusi, muuhulgas pakkudes lisaks erialastele oskustele ka karjääripööret toetavaid praktikavõimalusi ja nõustamist;
- viime partneritega koostöös ellu digioskuste tegevuskava ja riik kui IT-tööandja tegevusplaani, sealhulgas toetame katseprojektide läbi IT-talentide arengut ja mobiilsust valitsussektori siseselt ning sektorite vahel.

5. Olulised tegevused

STRATEEGILINE VAADE:

- **Uuendatakse valdkondlikku arengukava „Eesti digiühiskond 2030“.** Arengukava uuendamise vajadus tuleneb valdkonna arengutest ja muutustest, sh Euroopa Liidu tasandil kokku lepitud sihtide seadmisest. Täiendamist vajavad teemad on muuhulgas: otseste avalike teenuste arendamine, andmed ja tehisintellekt, digioskused, võimalused rohepöörde toetamiseks digilahendustega, digitaalse taristu areng ning riigiside ja teenuste toimepidevuse tagamine. Juhtkomisjon tegi ettepaneku arengukava muutmiseks 2024. aasta aprillis ning see kiideti heaks Vabariigi Valitsuses käesoleva aasta juunis.
- Lisaks valdkondlikule arengukavale on **valminud erinevatel digiarengu teemadel visioonidokumente:** andmete ja tehisintellekti valge raamat ja tegevuskavad, rohedigi tegevuskava, küberstrateegia, avalike pilvede kontseptsioon ja tegevuskava, personaalse riigi

- **Jätkuvad riikliku mobiilirakenduse arendustegevused.** Mobiilirakenduse eesmärk on tuua kodanikuni rakendus, mis lahendab info mobiilis tarbimise killustatuse probleemi ning tagab mobiilplatvormil erinevate riiklike teenuste tarbimise. Soov on tuua mobiilirakendusse hulgaliselt uusi teenuseid. Eesmärgi saavutamiseks on vaja üleriigilist koostööd ning stabiilset arendusmeeskonda.
- **Elektroonilise identiteedi valdkonnas on suund alustada tehnilise võimekuse loomist ning EL digikukru õigusraamistiku rakendamist**, et 2027. aastaks saaks Eesti kasutusele võtta Euroopa Liidu poolt kohustusena tulevat piiriülese standardiseeritud elektroonilise ID ja digitaalsete tõendite lahendust digikukru platvormil. Samuti on jätkuvalt oluline eID toimekindluse tagamine ja arendamine. Selleks on vaja luua riigiülene toimekindluse plaan koos vastutusmudeli ja maandamistegevustega.
- RIA-s jätkub arendustegevus **keskse platvormi SDG tehnilise süsteemi liidestamiseks** koos vajaminevate komponentidega, nt *eDelivery Access Point*, päringute keskkond, tõendite eelvaateala, andmeteenuste kataloog. Liidestuvate asutuste ülesandeks on igaühel omalt poolt arendada välja nende teenuse spetsiifiline X-tee teenus, et oleks võimalik SDG keskse platvormi kaudu andmevahetust ka piiriülevalt võimaldada, ning võimaldada teenustele ligipääs ka eIDAS raamistiku kaudu.
- **Kompetentside puudujäägi leevendamiseks rakendame alates 2025. aastast digipädevuste kompetentsimudelit** ning alustame tegevusplaani elluviimisega riigi kui IT-töötajate positsiooni tugevdamiseks. Samuti hangime ja viime läbi sihitatud täiendkoolitusi (sh koostöös erasektori ja kõrgkoolidega) ning toetame keskvalitsuse asutusi ja kohalikke omavalitsusi koolitusvõimaluste rakendamisel.
- Töötakse välja, arendatakse ja rakendatakse **uued riigiülesed arvutitöökoha ning serveri alustaristu teenused**, et tagada RITi klientide standardiseeritud arvutitöökoha teenuste osutamise jätkusuutlikkus. Täiendavalt keskendutakse riigipilve laiendamisele, et võimaldada teenuseomanikel osutada teenuseid eriolukordades väljaspool Eestit. Avalike pilvteenuste laiapindsemaks kasutusele võtmise soodustamiseks töötati 2024. aastale välja kontseptsioon ja tegevuskava, mida järgmistel aastatel ellu viiakse. Luuakse digiteenuste turuplatsi kontseptsiooni hankekeerukuse vähendamiseks ning lihtsustamiseks koos esimeste teenuste kasutuselevõttuga.
- Riigi toimemudel on muutumas keerukamaks seoses kõrgema taaskasutuse ja infosüsteemide konsolideerituse määraga. Uued läbivad nõuded ning riigiülesest optimeerimisest tulenevad muutused seavad uusi ootuseid riigi tehnoloogia juhtimisele, mille tarbeks luuakse **riigiülese tehnoloogia vaade ja riigi IT juhtimiseks töötatakse välja jätkusuutlik mudel**.
- Riigi toimepidevuse parandamiseks on vajalik riigiasutuste AK-taseme turvalise kõne- ja sõnumiside teenuse väljaarendamine ning satelliitsidevõimekuse laiendamine. Sisejulgeoleku tagamiseks on vajalik alustada 4G/5G võrkudel põhineva Ester 2.0 operatiivraadioside ja häirekindla positsioneerimisteenuse arendamisega.

KÜBERTURVALISUS:

- **Küberturvalisuse seaduse (KÜTS) revisjoni** raames võetakse üle NIS2 direktiiv⁶ ning tehakse muid olulisi muudatusi kübervaldkonna õigusaktides.
- Koostöös HTMiga tuleb kindlustada **küber- ja infoturbe oskuste integreerimine kõigile haridustasemetele ja kübereksptide järelkasv**. Samal ajal jätkab RIA nii laiema

⁶ Directive on measures for a high common level of cybersecurity across the Union

avalikkuse kui KütSi subjektide küberteadlikkuse tõstmist toetavate tegevustega, sh kohuslaste E-ITSile ülemineku toetamisega.

- Keskendatakse **küberturvalisuse taseme tõstmisele ja tulevikukindlusele läbi infoturbealaste ja IT teenuste korraldamise miinimumnõuete kehtestamise, küberreservi kompetentsi tõstmise, õppuste ja tuleviku tehnoloogiate riskihindamise tulemuste rakendamise**. Riiklik küberturvalisuse juhtimine peab toetama sihtrühma vajadusi ning olema läbivalt intsidente/kriise ennetav digiteenuste turvalisemaks muutmisel.
- Jätkuvalt arendatakse **keskselt pakutavaid kaitseteenused, tõhustatakse koostööd erasektoriga ning jätkatakse senisest sihistatumalt laiapindset küberhügieeni- ja turvalisuse alast ennetustööd**, jätkatakse elutähtsa teenuse osutajate turvatestimist ja *red teamingut*.
- Analüüsitakse **IT majade kriisi- ja toimekindlust välisühenduste katkemisel, andmekeskustest sõltuvuste kaardistamisel ning pilvelahenduste kasutuselevõtmist andmete taastamisel**. Pikemas perspektiivis analüüsime, kuidas võimaldada andmesaatkonnast avalike riigiteenuste pakkumist.

ÜHENDUVUS:

- Ühenduvuse valdkonnas on kavas viia **2025. aastaks lõpule taaste- ja vastupidavusrahastust (RRF) rahastav väga suure läbi laskevõimega juurdepääsuvõrkude toetusmeede**, mis algas 2022. aastal ning mille tulemusel saab valguskaabliga ühendatud vähemalt üle 11 000 kodu ja ettevõtte.
- Kavas on 2024. aastal täiendavalt käivitada Euroopa Regionaalarengufondist rahastatavad toetusmeetmed nii juurdepääsuvõrkude rajamiseks maapiirkondades kui ka 5G võrkude rajamiseks peamistele transpordikoridoridele. Kogueelarve kahe toetusmeetme peale on ca 63 miljonit eurot.

6. Meetmed, programmi tegevused ja teenused

Programm on jagatud kokku kolmeks meetmeks, mis vastavad arengukava „Eesti Digiühiskond 2030“ üldeesmärgist tulenevale kolmele alaeesmärgile. Arengukava eesmärk on suurendada Eesti digiväge:

- Digiriigis on tagatud parim kogemus;
- Meie küberruum turvaline ja usaldusväärne;
- Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav.

Meede 1: Digiriik

Meetme eesmärk: Tagada parim digiriigi kogemus

Meetme kirjeldus: Meede on otseselt seotud 2030. aasta digiühiskonna arengukava visiooni ühe telje elluviimisega – saavutada digilahenduste abil vägev Eesti elukorraldus. Teenuste kvaliteet ja inimkesksus on järgmine digiriigi küpsustase. Avalike teenuste parim kogemus ja kvaliteet aitab muuta majandust digiväelisemaks, sest nii on asjaajamine kõigile kodanikele ja ettevõtjatele üha lihtsam. Parima digiriigi kogemuse tagamiseks tuleb samuti astuda samme, et Eestis oleks väetatud pind kogemust parandavate tulevikulahenduste loomiseks.

Digiriigi meede on jagatud kaheks programmi tegevuseks, sest korraga on käsil kaks proovikivi: viia digiriik uute lahendustega järgmisele arengutasemele ning ühtlasi hoida seni loodud lahendusi kestliku ja ajakohasena.

Programmi tegevuse eesmärk: Uued lahendused on aktiivselt kasutusele võetud.

Tegevus toetab digiriigi viimist uute lahendustega järgmisele arengutasemele. Suuremahulisemateks tegevusteks on valdkondlike digimuutuste väljatöötamine ja rakendamine, sh arvestades inimkesksete teenuste, sh elusündmusteenuste arendamist, tehisintellekti ja Bürokrati kasutuselevõtu toetamist avalikus sektoris läbi tehisintellekti tegevuskava, inimkeskse andmekorralduse rakendamisest, sh nõusolekuteenuse ja andmejälgija kasutuselevõtu toetamist ja õigusraamistiku loomist, ja rohelise digiriigi tegevuskava loomist ning rakendamisest. Need tegevused on peamised, mis aitavad digiriigi arenguhüppe saavutamisele kaasa. Programmi tegevuse all on nii justiits- ja digiministeeriumi kui ka riigi infosüsteemi ameti teenuseid.

Tegevuste kirjeldus

Viiakse ellu personaalse riigi visiooni. Selleks arendatakse sündmusteenuseid, et muuta riigiga suhtlemine ja asjaajamine oluliselt lihtsamaks ja proaktiivsemaks. Sündmusteenuste eesmärgiks on elu- ja ärisündmuste teenuste sujuv pakkumine, et riigi toimimise keerukus (nt eri asutuste ja tasandite koostöö) on teenuse saajale nähtamatu. Selle tulemusel tõuseb inimeste rahulolu digiriigi poolt pakutud teenustega. Toimub inimkeskse andmekorralduse kontseptsiooni väljatöötamine koos rakenduskavaga, toetamaks personaalriigi eesmärke, sh. tagamaks inimese õigused endaga seotud andmete üle, vähendamaks isikuandmete töötlemisega seonduvat privaatsusriivet ning võimaldamaks laiemat andmete privaatsust tagavat töötlemist. Selleks, et ettevõtjatel oleks võimalik sujuvamalt täitsa oma õigused ja realiseerida kohustused, arendatakse eesti.ee-s ettevõtjate digivärvat, samuti jätkub ärisündmusteenuste arendamine.

Programmi tegevus toetab tehisintellekti laiemat kasutuselevõttu avalikus sektoris, eesmärgiga suurendada riigisektori tõhusust ja pakkuda inimestele mugavamalt teenust ning tagada parem teenuste ja teabe ligipääsetavus. Tehisintellekti kasutuselevõttu toetatakse kõigis haldusalades ja asutustes. Selle saavutamiseks on kavas jätkata kesksete kratiuppide (taaskasutatavad tehisintellekti komponendid, näiteks tekstianalüütika ja protsessikaerve töövahend), eesti keeletehnoloogia (näiteks masintõlke, kõnetuvastuse, kõnesüntees ning viipekeele tuvastaja) ja bürokraati platvormi (digiriigi virtuaalne assistent-juturobot) edasise arenduste ning juurutamisega. Plaanis on jätkata bürokraati liidestamisega teiste asutustega ja olulisemate teenuste liidestamisega. Rakendatakse Eesti tehisintellekti tegevuskava aastateks 2024-2026. Luuakse tehisintellekti kompetentsikeskuse ja liivakasti kontseptsioon. Kavas on rakendada algoritmi läbipaistvuse standardit tagamaks läbipaistvus tehisintellekti rakendamisest. Alustatakse tehisintellekti määruse ülevõtmisega tagamaks usaldusväärsus ja inimkesksus tehisintellekti rakendamisel.

Nõusolekuteenuse arendamine annab võimaluse nii eraisikule kui ka ettevõtjale andmete jagamiseks ning andmejälgija arendamine võimaldab ülevaadet, milliseid andmeid ja millistel eesmärkidel riik kasutab. Jätkame partnerite ja infosüsteemide liidestamisega nõusolekuteenuse ja andmejälgijaga. Looime inimese digitaalse kaksiku kontseptsiooni ning kavandame selle elluviimist. Viime läbi andmekirjaoskuse koolitusprogrammi koos valdkonda ja sellega seonduvaid riske tutvustava teavituskampaaniaga. Tagamaks andmemajanduse tulevikukindlus, jätkame tulevikukindla andmemajanduse projekti elluviimisega, sealhulgas privaatsust säilitavate tehnoloogiate rakendamisega.

Rohedigi tegevuste eesmärk on suurendada IKT keskkonnahoidlikkust Eesti avalikus sektoris,

rakendades keskseid ja süstemaatilisi lähenemisi energiatarbimise optimeerimisele, seadmete elutsükli pikendamisele ning andmekeskuste keskkonnasõbralikumaks muutmisele. Teenus kavandab ka tarkvaralahenduste keskkonnamõju vähendamist ning tõstab teadlikkust IKT sektori keskkonnamõjust ja -vähendamise praktikatest, suunates seeläbi avaliku sektori asutusi ja töötajaid tegema keskkonnasäästlikumaid valikuid ja rakendama digiriigi rohelisi praktikaid.

Programmi tegevus 1.2. Digiriigi alusbaasi kindlustamine

Programmi tegevuse eesmärk: Seni loodu kvaliteet on hoitud kõrgel tasemel ja ajakohasena.

Eesmärgi saavutamiseks viiakse ellu mitmeid suuremahulisi tegevusi, sh personaalse riigi kontseptsiooni loomine, riigi andmete poliitika arendamine, digiriigi platvormide edasiarendamine (sh X-tee, *Single Digital Gateway*), IT-alusteenuste konsolideerimine (sh standardteenuste riigi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia keskuste üleminek, pilvteenustele ülemineku võimaldamine), teiste riigiasutuste toetamine digimuutuste võimendamiseks. Programmi tegevuse all on riigi infosüsteemi ameti teenused, kui ka justiits- ja digiministeeriumi teenuseid ning üks riigi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia keskuse teenus.

Tegevuste kirjeldus

Avalike teenuste kättesaadavuse ja personaliseeritud kasutajakogemuse pakkumiseks realiseeritakse uuenenud riigiportaali visioon koos võimekusega sündmusteenuste pakkumiseks. Eesmärk on pakkuda avaliku teenuse omanikule digikanalit teenuste pakkumiseks lõppkasutajale, sh kasutajakeskset tööriistakasti kasutajaliidese ja tehnilise raamistikuga. Teenuse omanik saab keskenduda äri loogika parendamisele, mõtlemata digikanali haldusele ja erinevate riiklike nõuete rakendamisele. Portaali äri- ja toimetud tuleb saada jätkusuutlikuks partnerite ja teenuste vastuvõtuks. Jätkata tuleb tehnilise platvormi ehitust paindlikumaks.

Lõppkasutaja suunal on vaja teha järgmised sammud personaliseerituma ning proaktiivsema portaali poole, mis võimaldab kasutajale pakkuda selget keskpunkti “minu andmetele“ ja avalikele teenustele, et omada ülevaadet oma õigustest ja kohustustest. Riikliku postkasti uue visiooni (nn Postkast 2.0) eesmärk on ehitada lahendus, mis täidab nii lõppkasutajate kui ka partnerite ootused. Lõppkasutaja jaoks tuuakse kõik riiklikud teavitused ühele pildile, sõltumata asukohast. Partneri jaoks luuakse lokaalselt paigaldatav rakendus.

Jätkuvad riikliku mobiilirakenduse arendustegevused. Mobiilirakenduse eesmärk on tuua kodanikuni rakendus, mis lahendab info mobiilis tarbimise killustatuse probleemi ning tagab mobiiliplatvormil erinevate riiklike teenuste tarbimise. Soov on tuua mobiilirakendusse hulgaliselt uusi teenuseid. Eesmärgi saavutamiseks on vaja üleriigilist koostööd ning stabiilset arendusmeeskonda.

Elektroonilise identiteedi valdkonnas on suund alustada tehnilise võimekuse loomist, et 2027. aastaks saaks Eesti kasutusele võtta EL kohustusena tulevat piiriülese standardiseeritud elektroonilise ID ja digitaalsete tõendite lahendust digikukru platvormil. Samuti on jätkuvalt oluline eID toimekindluse tagamine ja arendamine. Selleks on vaja luua riigiülene toimekindluse plaan koos vastutusmudeli ja maandamistegevustega.

RIA-s jätkub arendustegevus keskse platvormi SDG tehnilise süsteemi liidestamiseks koos vajaminevate komponentidega, alates eDelivery Access Point-st kuni päringumootori, eelvaateala, pääsuhalduse ja muude vajaminevate osadeni. Liidestuvate asutuste ülesandeks on igaühel omalt poolt arendada välja nende teenuse spetsiifiline X-tee teenus, et oleks võimalik SDG keskse platvormi kaudu

andmevahetust ka piiriülevalt võimaldada, ning võimaldada teenustele ligipääs ka eIDAS raamistiku kaudu.

Kompetentside puudujäägi leevendamiseks on koostamisel digipädevuste kompetentsimudel (sh alustame mudeli ettevalmistamist) ning tegevusplaan riigi kui IT-töötaja positsiooni tugevdamiseks, hangime ja viime läbi sihitatud täiendkoolitusi (sh koostöös nii erasektori kui kõrgkoolidega) ning toetame keskvalitsuse asutusi ja kohalikke omavalitsusi koolitusvõimaluste rakendamisel.

Digipöörete kaudu tagame Eestis toimiva digiteenuste juhtimine läbi teenuste, andmehalduse, tehnoloogia, küberturvalisuse, oskuste ja kestlikkuse suuna. Üldine eesmärk on, et kõikides valdkondades oleksid hästi disainitud, pidevalt arenevad ja tagasisidet arvestavad, turvalised ja kestlikud teenused. Selle saavutamiseks on plaanis jätkata riigiüleste kesksete teenuste loomisega, et pakkuda tööriistu valdkondlike avalike teenuste arendamiseks ning kvaliteedi tõstmiseks. Hinnata ja arendada digiarengu vaates valitsemisalade strateegilist ärilist olukorda. Juurutada riigiülese arengu seiramiseks ning kvaliteedijuhtimiseks standardid ja mõõtmismetoodika, et tagada mõõdetav tõus teenuste juhtimise, andmehalduse, tehnoloogia, küberturvalisuse, oskuste ja kestlikkuse kvaliteedis Digipöörded hõlmavad erinevaid valitsemisalasid ning tõhusat koostööd nende vahel. Lisaks võimendatakse suuremahulisi digimuutusi avalikus sektoris, rahastades infosüsteemide ja taristu arendust eri valitsemisalades ja käivitades vastavaid arendusprojekte.

Koordineerime ja toetame riigiüleste kesksete teenuste ning valdkondlike digipöörete täiendavat rahastust SF 2021-2027 vahenditest. Koostame SF 2021-2027 vahenditest väikeprojektide toetuskeemi ja korraldame taotlusvoorud. RES protsessi raames koordineerime ja koostame riigieelarveliste lisavajaduste ülevaate Vabariigi Valitsusele. Koordineerime RRF-st rahastatud JDM Digiriigi reformide ja investeeringute elluviimist. Järgnevatel aastatel alustame rahvusvaheliste IT rahastamise parimate praktikate analüüsimist.

Programmi tegevuse raames arendatakse välja teenuste arendamise tööriistakast ja teenuste arendamise standard. Lisaks on käivitatud teenuste äripaneel kasutajakesksuse juurutamiseks laiemalt avalikus sektoris. Alustatud on riigiteenuste ülevaate korrastamisega ning juhiste uuendamisega teenuste kasutajakeskseks juhtimiseks, töö mõlemal suunal jätkub.

Andmepõhise riigivalitsemise raames viiakse ellu andmete tegevuskava, lisaks jätkuvad tööd andmekvaliteedi parandamiseks, sealhulgas, et oleks juurutatud andmekvaliteedi tagamiseks protsess. Andmete esitamise koormuse vähendamiseks on kavas tagada kõigi riigi infosüsteemi kuuluvate andmekogude andmekirjelduste ajakohasus ning selle pinnalt tuvastada kõige olulisemad juhud halduskoormuse vähendamiseks. Samuti jätkatakse avaandmete kättesaadavuse parandamisega, selleks digiteeritakse andmeid ja jätkatakse avaandmete teabevärava arendustega. 2024. aastal on eesmärk luua andmete teabevärv võimaldamaks tervik ülevaadet riigi käesolevatest andmetest. Andmete väärindamise laialdasemaks võimaldamiseks jätkatakse andmete taaskasutuse keskkonna ERIKA arendusi ja teenuse pakkumist. Asutuste kompetentside tagamiseks on kavas välja töötada andmehalduse ja andmeanalüüsi toimimismudel ning küpsustaseme metoodika.

Programmi tegevuse raames tagatakse digiriigi kesksete platvormide (x-tee, eID jne.) ja olulisemate infosüsteemide ülal hoidmine (sh. taakvara likvideerimine), jätkusuutlik areng ja infoturbe kindlustamine. Kesksete IT alusteenuste raames jätkatakse standardiseeritud arvutitöökoha- ja serveritaristu teenuste konsolideerimist riigi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia keskusega (RIT) vastavalt eelarve võimalustele, samuti riigipilve edasi arendamine ja andmesaatkonna võimekuse laiendamine.

Arendatakse avaliku sektori töötajate digiteadmiseid ja -oskuseid läbi asutuste digimuutuste alase nõustamise, koolitusprogrammide planeerimise ja elluviimise ning Digiriigi Akadeemia e-õppe platvormi pakkumise ja edasiarendamise. Riigi kui IT-töandja positsiooni tugevdamiseks jätkame tegevuskava elluviimisega, hangime ja viime läbi sihitatud täiendkoolitusi (sh koostöös nii erasektori kui kõrgkoolidega) ning toetame keskvalitsuse asutusi ja kohalikke omavalitsusi koolitusvõimaluste rakendamisel.

Lisaks viiakse ellu Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse (RIKS) poolt tsentraalne satelliitandmeside lahendus ja turvaline lauatelefonide. Programmi tegevuse raames rahastatakse Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutust, et ülal hoida turvalise lauatelefoni taristut.

Läbivalt toetame õiguslikult, et digiriigi teenused, arhitektuur, andmemajandus ning innovatsioon saaksid nii Eesti kui ka Euroopa Liidu seaduslikest alustest. Loomes vakalikud õiguslikud raamistikud, alused, selged rollid ning vastutused vajalikes teemades. Kaitseme Eesti seisukohtasid Euroopa Liidu algatuste läbirääkimistel. Õigusaktid hõlmavad mitmeid valdkondi: arhitektuur, andmed, teenused, oskused, digipöörded, IKT rahastus.

Meede 2: Küberturvalisus

Meetme eesmärk: Eesti küberruum on turvaline ja usaldusväärne

Meetme kirjeldus: Küberturvalisuse meetme raames viiakse läbi tegevusi, et välja arendada küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine ajakohase ja adekvaatsena. Luuakse ja rakendatakse küberturvalisuse teadus- ja arendustegevuse kava, koostatakse ja edastatakse ohuhinnanguid ja haavatavuse teavitusi ning viiakse läbi tegevusi Intsidentide ja kriiside ennetamiseks, valmisolekuks ja haldamiseks, sh kriiside korral. Küberturvalisuse meede on jaotatud kolmeks programmi tegevuseks, mille abil ollakse paremini valmis aina keerumaks minevateks küberriskideks ja hoitakse Eesti e-teenuste usaldusväarsust.

Programmi tegevus 2.1. Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine

Programmi tegevuse eesmärk: Küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine on ajakohane ja adekvaatne.

Küberturvalisuse valdkonda juhib ja koordineerib justiits- ja digiministeerium. Tegevuse raames arendatakse edasi küberturvalisuse valdkonna strateegilise juhtimise võimekust. Selle tulemusena kasvab suutlikkus keskselt suunata valdkonna rahastust, arengusuundasid ning kriisihalduse protsesse. Samuti jätkatakse koordineerimisformaatide juurutamist ning arendatakse edasi valdkonna arengu seiramist. Programmi tegevuse all on nii justiits- ja digiministeeriumi kui ka riigi infosüsteemi ameti teenuseid.

Tegevuste kirjeldus

Jätkame osalemist rahvusvahelistes formaatides info ja kogemuste vahetamiseks. Sellised formaadid on aluseks paremate suhete loomisele ja usalduse tugevdamisele, et koos tegeleda küberrünnakute heidutuse ja nende toimepanijate omistamisega. Lisaks Euroopa Liidus aset leidva õigusloome, poliitiliste protsesside ja strateegiliste suundade kujundamises osalemisele peame mõjutama relevantseid arenguid ka globaalselt, ÜRO protsesside või täpselt sihitatud arengukoostöö läbi.

Küberturvalisuse valdkonnas on käimas küberturvalisuse strateegilise raamistiku uuendamine, mis

annab kübervaldkonna sisendi Digiühiskonna Arengukava 2030 uuendamise protsessi. Eesmärk on küberturvalisus alameesmärk ajakohaselt sisustatud ja mõõdetav.

Õigusruumi arendamisel ja küberturvalisust mõjutavate valikute langetamisel arvestame rahvusvahelisi tendentse, valitsevat ohupilti, julgeolekulukorda ning teisi küberturvalisuse, infoturbe ja andmekaitsega seonduvaid muutusi.

Analüüsime küberturvalisuse pädevusi koondava asutuse/keskuse loomist, mis parandaks riiklikul tasemel koordineerimist ja valdkonna ekspertide koostööd ja teeme analüüsist lähtuv otsuse hiljemalt 2027. aastaks.

Hindame koostöös partnerasutustega NIS 2 direktiivi ülevõtmist, muu hulgas viime läbi KütSi ajakohastamise, mille käigus korrastame kohustatud isikute ringi ning hindame kohustuste ja järelevalve meetmete proportsionaalsust.

Analüüsime vajalikke rahastusmudeleid küberturvalisuse valdkondliku arengu hõlbustamiseks.

Töötame välja kübervaldkonna teadus, arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse (TAIE) pikaajase plaani.

Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga tuleb kindlustada „küber- ja infoturbe oskuste integreerimine kõigile haridustasemetele. Samal ajal jätkab RIA nii laiema avalikkuse kui KütSi subjektide küberteadlikkuse tõstmist toetavate tegevustega, sh kohuslaste Eesti infostandardile ülemineku toetamisega.

Teadlikkuse tõstmiseks valdkonna võtmepartnerite ja tippjuhtide hulgas korraldame Kõrgemad Küberkaitse ja Digiriigi kursuseid (KÜDI) ning laiema sihtrühma teadlikkust küberturvalisusega seotud ohtudest tõstame igal aastal korraldataval „Riikliku küberturvalisuse aastakonverentsil“.

Programmi tegevus 2.2. Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Mõistame tehnoloogia arengut ja oskame küberriskidega toime tulla.

Eesti ühiskonna, inimeste, asutuste, ettevõtete ja eluviisi kaitsmine küberohtude eest on seda edukam, mida laiapindsemalt ning mõtestatumalt sellega tegeletakse. Küberturvalisuse ohud, riskid ja meetmed peavad arvestama tuleviku ja olemasolevate tehnoloogiliste ohtudega. Küberjulgeolek on oluline igas tehnoloogia-sektoris, alates koduelektroonikast kuni kosmosetehnoloogiani. Valdkondlik areng peab arvestama riiklike võimeid, infoturbe arengu seiret ja küpsushindamist, mis omakorda pakub tuge ka riigiülesele kriisijuhtimisele ja riikliku julgeoleku tagamisele. Erinevad sihtgrupid vajavad erinevat lähenemist ning vajaduse selleks tingivad ka piiratud ressursid.

Programmi tegevuse all on nii justiits- ja digiministeeriumi kui ka riigi infosüsteemi ameti teenuseid.

Tegevuste kirjeldus

Tagame tulevikukindlust ja valmisolekut uute tehnoloogiate tulekuks. Parandame koostööd teadusasutustega ning toetame ettevõtete teadus- ja arendustegevust. Uurime tulevikutehnoloogiate, sealhulgas tehisaru ja kvantitehnoloogiate kasutuselevõtmisega kaasnevaid ohte ning meetmeid uute tehnoloogiate kasutuselevõtmiseks.

Küberohtude võimalikult kiireks ennetamiseks, tuvastamiseks ning tõkestamiseks koondame RIA poolt kokku terviklikuma Eesti küberruumi ohupildi, mis võimaldab senisest paremini erinevatele ühiskonnagruppidele ennetusalast tuge pakkuda.

Teadvustame ühiskonnale valitsevaid küberriske ja kõigi vastutust nende vähendamisel ning jagame nõuandeid riskide maandamiseks.

Loome võimalused organisatsioonidele E-ITSi rakendamise ja toimivuse mõõtmiseks ning nende mõõtmiste tulemusel hindame E-ITS rakendamise tulemuslikkust eri tüüpi asutuste (ETOd, OTOd, KIKK) lõikes. Otsime lahendusi E-ITSi kasutuselevõtu hõlbustamiseks ka väiksemates asutustes ja organisatsioonides. Lähtume riigi uute digitaalsete teenuste arendamisel ja olemasolevate teenuste uuendamisel lõimturbe põhimõttest ja mittefunktsionaalsete nõuete rakendamisest. See tähendab, et teenuste kavandamisel ja arendamisel võetakse igas etapis arvesse turvalisuse riskid ning teenuse või toote elukaar planeeritakse terviklikult, kooskõlas E-ITSi meetmetega.

Loome uusi võimalusi digiteenuste kriisikindluse, küberreservi toimimise ja kaasamise parandamiseks, hindame riiklikke võimeid, ressursi kvalifikatsiooni ja oskuste taset.

Viime läbi analüüse kübervaldkonnas tuleviku tehnoloogiate, sealhulgas tehisaru ja kvantitehnoloogiate kasutuselevõtuks, jagame parimat praktikat ja töötame välja meetmed nende rakendamiseks. Süvendame koostööd teadusasutustega ning toetame ettevõtete teadus- ja arendustegevust.

Jätkuvad riigi infosüsteemide ameti juurde loodud Eesti küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teadusuuringute koordineerimisüksuse tegevused. Üksuse eesmärk on kasvatada küberturbe sektori konkurentsivõimet, edendada üldist kübererksust, suurendada valdkonna järelkasvu ja spetsialistide hulka ning toetada küberturvalisuse valdkonna ettevõtete loomist ja arendamist. Tegevusi viiakse ellu koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega.

Programmi tegevus 2.3. Küberturvalisuse tagamine

Programmi tegevuse eesmärk: Suurem küberturbe tagamise võimekus.

Eesmärk on, et iga inimene käitub küberruumis teadlikult ja vastutustundlikult ning iga infosüsteemi omanik vastutab selle turvalisuse eest.

Programmi tegevuse all on nii justiits- ja digiministeeriumi kui ka riigi infosüsteemi ameti teenuseid.

Tegevuste kirjeldus

Pakume paremat olukorrateadlikkust küberruumis levivatest ohtudest ning avaliku sektori digitaalsete teenuste kaitseks ajakohaseid tehnilisi meetmeid. Arendame edasi olemasolevaid võimekusi keskselt riigi infosüsteeme kaitsta, parandame sektoriaalset ja riiklikku nähtavust ning võimekust küberturvalisuse intsidente ja kriise hallata, sh riigivõrgu sihtrühma analüüsi riigi julgeolekust ja riiklikust ohupildist lähtuvalt ning küberkilbi kaitsemeetmete pideva ajakohastamise abil.

Koostame ja edastame ohuhinnanguid ja haavatavuse teavitusi ning viime läbi tegevusi intsidentide ja kriiside ennetamiseks, valmisolekuks ja haldamiseks, sh kriiside korral.

Loome üleriigiliselt toimiva otseteavituste ja järelkontrolli süsteem kriitiliste turvanõrkuste kohta.

Tõstame järjepidevalt kriitilise taristu infoturbejuhtide ja avaliku sektori töötajate teadlikkust riiklikest ohustajatest lähtuvate ohtude kohta ja teiste levinud küberohtude kohta vastavalt Eestis kasutusel olevale riist- ja tarkvarale.

Meede 3: Ühenduvus

Meetme eesmärk on: Eestis on asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid digiteenuseid.

Meetme kirjeldus: Hea ühenduvus toetab seda, et teenused oleksid mugavalt toimivad ja kättesaadavad kõikjal Eestis ja et digilahendused, -tooted ja -teenused saaksid olla arengumootoriks eri sektorites ja üle Eesti. Ühenduvuse meetme all analüüsime raadiosagedusspektri kasutust eesmärgiga leida potentsiaalset täiendavat raadiosagedusressurssi 5G kasutuseks, loome turutõrkepiirkondades liitumise võimaluse väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga ja arendame 5G transpordikoridoride arvu ning vastavalt on meede ka jaotatud kolmeks programmi tegevuseks.

Programmi tegevus 3.1. Sidevaldkonna regulatiivse keskkonna tagamine

Programmi tegevuse eesmärk: Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele

Tegevuse raames arendatakse justiits- ja digiministeriumis sideturu ja sideühenduste regulatsioonidega seonduvat.

Tegevuste kirjeldus

Õigusruumi kujundamisel on arvestatud osapoolte huve selliselt, et regulatiivne keskkond püsiks võimalikult stabiilsena ja tasakaalustatuna ning soodustaks koostööd baastaristu rajamisel, sh. turutõrkepiirkondades. Mobiilsidevõrgu arenguhüppeks vajalik sagedusressurss on kiiresti ja tõhusalt turule eraldatud. Osaletakse Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste sideorganisatsioonide töös, nagu Rahvusvahelises Telekommunikatsiooni Liidus (ITU), et tehtud otsused vastaksid Eesti huvidele.

Programmi tegevus 3.2. Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude väljaarendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga.

Tegevuse eesmärgiks on tagada liitumisvõimalus turutõrkepiirkondades väga suure läbilaskevõimega lairiba juurdepääsuvõrguga. Eesti maapiirkondades on rajatud juurdepääsuvõrguga liitumise võimalus kõigile ettevõtetele, asutustele ja kõigile aastaringselt kasutuses olevatele majapidamistele. Juurdepääsuvõrguga liitunud on võimalik kasutada ülikiiret (vähemalt 100 Mbit/s) lairibaühendust, mida on võimalik suurendada kuni 1 Gbit/s. Programmi tegevus sisaldab ühte, justiits- ja digiministeriumi toetuse andmise teenust.

Tegevuste kirjeldus

Programmi tegevuses antakse sideettevõtjatele avatud taotlusvoorudes investeeringutoetust, et nad rajaks turutõrkepiirkondadesse väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrke – samuti tegeletakse vastavate järgnevate meetmete ettevalmistuse ja käivitamisega. Taasterahastust (RRF) ette nähtud toetuse suurus juurdepääsuvõrkudele 10 mln ja Euroopa Regionaalarengu Fondist 15 mln eurot.

Programmi tegevus 3.3. 5G-taristu ja -teenuste arendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga.

Katkematu 5G levi transpordikoridoridel muuhulgas soodustab autonoomsete sõidukite turule tulekut, panustab liiklustravalisusse ja kliima muutustega kohanemisse liikluses ning aitab kaasa Eesti digitaliseerimisel ja tõstab ülikiire lairiba teenuse kättesaadavust. Programmi tegevus sisaldab ühte, justitsi- ja digiministeeriumi toetuse andmise teenust.

Tegevuste kirjeldus

Eesmärgi saavutamiseks toetatakse sideettevõtjaid Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) täiendava baastaristu (sidemastid ja nende ühendus lairiba baasvõrguga) rajamisel. Täiendavat baastaristu rajamist toetatakse kohtades, kus olemasolev taristu ei võimalda katkematut 5G levi tagada. Euroopa Regionaalarengu Fondist on ette nähtud toetuse suurus 5G transpordikoridoridele 18,72 miljonit eurot.

Digiühiskonna programmi meetmete ja tegevuste mõõdikud

Tabel 3. Digiühiskonna programmi meede, programmi tegevused ja nende mõõdikud.

Planeerimistasandid ja nende mõõdikud	Algtase	Sihttase			
	2023	2025	2026	2027	2028
Programm Eesmärk	Digiühiskond Digiriigis on tagatud parim kogemus, Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav ning meie küberruum turvaline ja usaldusväärne				
Avalike digiteenustega rahulolu <i>Allikas: Teenuste kataloog, JDM</i>	83%	84%	85%	86%	88%
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	8,5%	8,0%	7,5%	7,0%	6,5%
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s <i>Allikas: TTJA</i>	80%	82%	84%	86%	88%
Meede 1 Eesmärk	Digiriik Tagada parim digiriigi kogemus				
Elusündmusteenuste arv, tk* <i>Allikas: JDM</i>	5	10	10	10	10
Programmi tegevus 1.1. Eesmärk	Digiriigi arenguhüpped Uued lahendused on aktiivselt kasutusele võetud				

Elusündmuste arvu arv, tk* <i>Allikas: JDM</i>	5	10	10	10	10
Programmi tegevus 1.2. Eesmärk	Digiriigi alusbaasi kindlustamine Seni loodu kvaliteet on hoitud kõrgel tasemel ja ajakohasena				
Riigiasutuste või nende poolt hallatavate asutuste arv, kelle digiteenuseid, -tooteid ja -protsesse toetatakse struktuuri-vahenditest <i>Allikas: JDM</i>	3	5	6	7	8
Meede 2 Eesmärk	Küberturvalisus Eesti küberruum on turvaline ja usaldusväärne				
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	8,5%	8,0%	7,5%	7,0%	6,5%
Programmi tegevus 2.1. Eesmärk	Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine Küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordinatsioon on ajakohane ja adekvaatne				
Küberturvalisuse tagamise ja arendamise tegevused on kvaliteetselt ellu viidud <i>Allikas: JDM</i>	Ei**	Jah	Jah	Jah	Jah
Programmi tegevus 2.2. Eesmärk	Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine Mõistame tehnoloogia arengut ja oskame küberriskidega toime tulla				
Teostatud analüüside arv aastas <i>Allikas: JDM</i>	3	4	4	4	4
Programmi tegevus 2.3. Eesmärk	Küberturvalisuse tagamine Suurem küberturbe tagamise võimekus				
Asjakohased küberturbe meetmed on rakendatud <i>Allikas: JDM</i>	Mõõdik välja töötatud ja rakendatud (2022)** *	Paranenud võrreldes eelmise aastaga	Paranenud võrreldes eelmise aastaga	Paranenud võrreldes eelmise aastaga	Paranenud võrreldes eelmise aastaga
Meede 3 Eesmärk	Ühenduvus Eestis on asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid digiteenuseid.				
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on	80%	82%	84%	86%	88%

võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. <i>Allikas: TTJA</i>					
Programmi tegevus 3.1. Eesmärk	Sidevaldkonna regulatiivse keskkonna tagamine Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele				
Ajakohastatud õigusaktide arv <i>Allikas: JDM</i>	2	2	2	2	2
Programmi tegevus 3.2. Eesmärk	Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude väljaarendamine Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga				
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. <i>Allikas: TTJA</i>	80%	82%	84%	86%	88%
Programmi tegevus 3.3. Eesmärk	5G-taristu ja -teenuste arendamine Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga				
5G transpordikoridoride arv <i>JDM</i>	0	2	3	4	4

* *Elusündmusteenuste arv kokku sellel aastal*

** *Seoses ressursi puudusega on tegevuskava koostatud, kuid elluviimist jätkatakse 2024*

*** *Esitame 2023. aasta tulemuse lõplikus tulemusaruande versioonis*

7. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi koostaja ja vastutaja on justiits- ja digiministeerium justiits- ja digiministri juhtimisel.

Valdkonna arengukava ennast on plaanis vähemalt kaks korda perioodi jooksul põhjalikumalt üle vaadata ja uuendada, et võtta arvesse kiirelt muutuvat keskkonda (nt tehnoloogia arengut) ning tegevuste elluviimise tulemuslikkust ja selle tagajärjel muudetakse ka programmi vastavalt vajadusele. Arengukava uuendamine algatati 2024. aastal ja on planeeritud kinnitada 2025. aastal.

Programmi juhtimiskorralduses on peamine ülesanne tagada eri valdkondade ja asutuste eesmärkide ja tegevuste sünergia, sest digiühiskonna areng (sh eelkõige 2030. aasta visiooni elluviimine) sõltub paljude osaliste samasuunalisest pingutusest. Et tagada vajalik kooskõla, koostöö koordineerimine ja ühtne infoväli, on arengukava juhtimiskorraldus ja selle eri tasandid kavandatud järgnevalt:

1. Programmi iga-aastaste fookuste arutelu, vajaduse korral jooksvate muutuste, arutelude ja heakskiitmise eest vastutab justiits- ja digiministeeriumi digiarengu valdkond.
2. Digiühiskonna arengukava juhtrühm annab arengukava eest vastutavale ministrile soovitusi

vajaduseks arengukava muuta või lõpetada, samuti soovitusi programmide algatamiseks, muutmiseks ja lõpetamiseks, toetudes kord aastas koostatavale tulemusvaldkonna aruandele⁷. Lisaks teeb juhtrühm vajadusel hindamiste ja tõhustamiskavade koostamise ettepanekuid.

3. Justiits- ja digiministeeriumi kantsler juhhib Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni küberjulgeoleku nõukogu, mille ülesanne on aidata kaasa ametkondade koostöö toimimisele ja teha järelevalvet küberjulgeoleku strateegia eesmärkide elluviimise üle.

4. Digivaldkonna asekanterid koordineerivad juhtrühma tööd, annavad juhtrühmale ülevaate programmist ning juhivad arutelu võimalike muudatuste tegemise osas, toetudes digiriigi nõukoja, küberturvalisuse nõukoja ja ühenduvuse nõukoja sisendile.

5. Alalised temaatilised töörühmad ja võrgustikud (nt riigi IT-juhtrühm, arhitektuurinõukogu) või ajutised, sh valdkondade-, sektorite- ja asutuste ülesed rühmad vastutavad tegevuste sisu täpsema kavandamise ja elluviimise, vastava koordineerimise ja korraldamise eest ning teevad ettepanekuid uute tegevuste algatamiseks või seniste kohendamiseks.

Postside valdkonnaga tegeleb alates 2023. aasta juulist Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning seda kavandatakse ja tulemustest antakse aru regionaalpoliitika programmis ja tõhusa riigi tulemusvaldkonnas.

Tulemusvaldkond on seotud ka teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonnaga, täpsemalt ettevõtluskeskkonna programmiga. Seoses ministeeriumite ümberkorraldamisega 2024. aastal on enamus tulemusvaldkonnast liikunud justiits- ja digiministeeriumi valitsemisalasse, kuid osa rakenduslikest teenustest jäävad majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse. Sellised teenused on tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve ameti teenused:

- digilahenduste ligipääsetavuse järelevalve;
- küberturbe sertifitseerimine;
- digiühiskonna tegevus- ja kasutusõiguse andmine;
- elektroonilise side tururegulatsioon;
- raadiosageduste ja numeratsiooni pikaajaline planeerimine ning
- digiühiskonna järelevalve.

Seega alates 2025. aastast kajastatakse nende teenuste eelarvet ja antakse tulemustest aru teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonnas, täpsemalt ettevõtluskeskkonna programmis. Samas poliitika kujundamine, sh vajalik õigusloome toimub aga justiits- ja digiministeeriumi valitsemisalal. Seega on oluline hoida tugevat koostööd kahe ministeeriumi ja allasutuste vahel, et poliitika kujundamine ja rakendamine moodustaksid terviku.

Teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonnaga, täpsemalt teadmussiirde programmiga on seotud ka lisandunud RIA teenus “Eesti küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teaduse arengu toetamine”, mille rahastus on olnud projektipõhine. Projekti lõppedes on vajalik sõlmida uued kokkulepped nii Euroopa Liiduga kui JDMi ja MKMi vahel.

⁷ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevuspõhise riigieelarve materjalid, sh programmid ja tulemusaruanded leiab: <https://www.mkm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/strateegiline-juhtimine/tegevuspohine-riigieelarve>.

LISA 1. Programmi teenuste kirjeldus

Tuuakse välja teenused, nende eesmärgid ja lühikirjeldus.

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus	Teenuse osutaja asutus
Programmi tegevus: Digiriigi arenguhüpped Eesmärk: Uued lahendused on aktiivselt kasutusele võetud			
Sündmuspõhiste ja proaktiivsete arendamine teenuste	Avalikud teenused toimivad kasutajatele mugavalt ja riigile tõhusalt	Sündmusteenus on otsene avalik teenus, mida mitu asutust osutab ühiselt, et inimene saaks täita kõik kohustused ja kasutada kõiki õigusi, mis talle tekivad ühe sündmuse või olukorra tõttu. Sündmusteenus koondab mitu sama sündmusega seotud kasutajale üheks teenuseks. Sündmusteenuste eesmärk on muuta avalike teenuste kasutamine inimese jaoks võimalikult lihtsaks ja mugavaks. Teenuse kaudu toetatakse sündmusteenustele üleminekut	JDM
Sündmusteenuste platvormi pakkumine	Avalikud teenused toimivad kasutajatele mugavalt ja riigile tõhusalt	Teenust osutab RIA, kes pakub keskseid platvorme ja vajalikke infosüsteeme (nt keskne volituste haldamise infosüsteem) nii ettevõtjatele kui kodanikele sündmusteenuste pakkumiseks.	RIA
Krativäelise riigi arendamine	Tehisintellekti ning teiste kaasaegsete rutiiniseerivate tehnoloogiate kasutamise tulemusel toimub avalike teenuste osutamine kasutajatele mugavalt ja riigile tõhusalt	Tehisintellekti valdkonna arengu juhtimine ja toetamine avaliku sektori siseselt, sh. koolituste ja toe pakkumine tehisintellekti arendamisel, õigusruumi kujundamine ning nõuete kehtestamine.	JDM

Kratitoe pakkumine		Keskselt arendatud kratijuppide ja platvormide toel on loodud võimekus ja on lihtsustatud kuluefektiivselt tehisintellekti lahenduste taaskasutus ning rakendamine nii era- kui avalikus sektoris.	Teenust osutab RIA, kes pakub keskset infotehnoloogilist tuge tehisintellekti kasutuselevõtuks avalikus sektoris.	RIA
Bürokraati pakkumine	platvormi	Virtuaalsete assistentide abil on avalikud otsesed teenused lihtsustunud ja mugavamaks muutunud	Bürokratt on avaliku sektori asutuste veebilehtedel olevate juturobotite võrgustik, mis võimaldab inimesel asutustelt infot saada ning virtuaalsete assistentide abil nii avalikke kui ka teenuseid kasutada.	RIA
Rohedigi kujundamine ja koordineerimine	poliitika ja	Suurendada IKT keskkonnahoidlikkust Eesti avalikus sektoris, rakendades keskseid ja süstemaatilisi lähenemisi energiatarbimise optimeerimisele, seadmete elutsükli pikendamisele ning andmekeskuste keskkonnasõbralikumaks muutmisele. Kavandab tarkvaralahenduste keskkonnamõju vähendamist ning tõstab teadlikkust IKT sektori keskkonnamõjust ja -vähendamise praktikatest, suunates avaliku sektori asutusi ja töötajaid tegema keskkonnasäästlikumaid valikuid ja rakendama digiriigi rohelisi praktikaid.	Rohedigi teenus on loodud Eesti avaliku sektori digitaalse infrastruktuuri keskkonnamõju vähendamiseks, keskendudes eriti IKT seadmete ja tarkvaralahenduste keskkonnasõbralikumale kasutusele ning andmekeskuste energiatõhususe suurendamisele. See teenus pakub terviklikku lahendust, mille eesmärk on optimeerida energiakasutust, pikendada seadmete elutsüklit ja minimeerida IKT seadmetest tulenevat keskkonnamõju läbi tõhustatud ressursikasutuse ja jäätmete vähendamise.	JDM
Programmi tegevus: Digiriigi alusbaasi kindlustamine Eesmärk: Seni loodu kvaliteet on hoitud kõrgel tasemel ja ajakohasena				
Digiriigi koordineerimine	arengu	Eestis on loodud hästi toimiv keskkond IKT laialdaseks kasutamiseks	Digiriigi arengu osakonna üldjuhtimine	JDM
Andmete kujundamine ja elluviimine	poliitika	Eestis on loodud hästi toimiv keskkond andmete laialdaseks kasutamiseks	Andmete valdkonna poliitikakujundamine ja elluviimine, hõlmates andmehaldust, andmete avalikustamist ja taaskasutust, andmepõhist juhtimist ja inimkeskset andmekorraldust.	JDM

Valimiste infosüsteemide pakkumine	Valimiste infosüsteem on 24/7 kasutatav turvaline ja usaldusväärne teenus, mis võimaldab kõigil kasutajagruppidel läbi viia valimisi, hääletusi, referendumeid jne.	Teenuse pakub vajalikke platvorme ja infosüsteemide arendust valimiste läbiviimiseks. Teenuse all arendatakse ka uusi valimisplatvorme (M-valimised).	RIA
Eriühenduste platvormide arendus	Peamine eesmärk - Riigikantselei juures asuva Situatsioonikeskuse toetamine tarkava arendustega kiiresti muutuv ja julgeoleku ja erinevate kriisidega toimetuleku olukorras Teisane eesmärk – Kõikide süsteemiga liitunud asutuste ja organisatsioonide toetamine	Laiapindse riigikaitse koostööplatvorm, mille abil saab vajadusel kiiresti koondada, presenteerida ja analüüsida olukorda eri asutuste teadmiste pinnalt ning koostöös nendega, et teha vajalikud, ajakriitilised juhtimisotsused	RIA
IT-alusteenuste keskse osutamise korraldamise koordineerimine	IT-baasteenuste osutamine on viidud üle kesksele teenuse korraldamisele	Teenus toetab avaliku sektori asutuste koondamist kesksele IT-baasteenusele.	JDM
Riigivõrgu teenuste pakkumine	Riigiasutustele ning kohalikele omavalitsustele on osutatud andmeside- ja internetiühenduste ehitust ja teenust	RIA pakub andmeside- ja internetiteenust riigiasutustele ning kohalikele omavalitsustele. Erandjuhul pakume andmeside- ja internetiteenust ka riigi nimel avalikku teenust osutavatele juriidilistele isikutele. Samuti arendatakse teenuse toel andmekeskuse kasutusvõimalusi Luxemburgis.	RIA
Riigiside korraldamine	Riigiasutuste toimimiseks vajalik riigiside on tagatud	Teenuse kaudu toetatakse Riigi Infokommunikatsiooni SA (RIKS) tegevust, kelle ülesanne on tagada riigiasutuste ja teiste riigieelarveliste institutsioonide sidealase teenindamise ning eriotstarbelise ja operatiivside ning osutada operatiivraadioside-, andmekeskuste ja riigi mereside- ning telefoniteenuseid.	JDM

Avaliku sektori digimuutuste võimendamine	EL struktuuritoetustest IKT arendamiseks rahastamine on korraldatud viisil, et on tagatud IKT-investeeringute läbipaistev, korrakohane ja efektiivne kasutamine	Teenuse kaudu toetab JDM läbi nõustamise ja rahastuse valdkondlike digimuutuste elluviimist avaliku sektori asutustes. Fookuses on suuremahuliste digimuutuste programmid eri valdkondades, riigiüleised ühisarendused ning pärandüsteemide värskendamine või ümberarendamine	JDM
Digiriigi väliskoostöö korraldamine	Digiriik toetab Eesti elanike ja ettevõtjate tegevusi piiriülevalt	Riigi esindamine rahvusvahelistes organisatsioonides ning koostöögruppides ja muudes formaatides, kahepoolsete suhete korraldamine teiste riikide ning nende asutustega, digiriigi arengu jaoks vajalike eraettevõtetega partnersuhete hoidmine/loomine, rahvusvahelise koostöö koordineerimine, ettevõtete ekspordi toetamine läbi rahvusvahelise koostöö.	JDM
IKT-oskuste edendamine	IKT oskuste ning tööjõu alastest eesmärkidest lähtuvad koolitusprojektid on ellu viidud ja täiskasvanud tööealise elanikkonna IKT-alaseid oskuseid ja teadmisi on edendatud	Teenuse kaudu toetatakse IKT oskuste edendamist läbi avaliku sektori digivõimekust edendava poliitikakujundamise, avaliku sektori IKT-koolituste korraldamise, riigi kui IT-töandja arengu koordineerimise ja Digiriigi Akadeemia platvormi pakkumise.	JDM
IT-alusteenuste keskse osutamise korraldamine	IT-alusteenuste osutamine on viidud üle kesksele teenuse korraldamisele	IKT- alusteenused, sh Riigipilve teenus - serverite taristu keskne haldamine, Arvutitöökoha teenus - riigitöötajate töökoha standardteenuse turvalisuse, keskse halduse ja jätkusuutlikuse tagamine	RIT
Allkirjastamisteenuste pakkumine	Digitaalallkirjade serverteenused ja platvorm võimaldab turvaliselt ja mugavalt digiallkirjastada valitsussektori teenustes	Teenust osutab RIA, kes pakub keskset digiallkirjastamise võimalust valitsussektori teenustele.	RIA

Autentimisteenuste pakkumine	Tulevikukindel keskne autentimisteenuste platvorm võimaldab turvaliselt ja mugavalt autentida ja pääseda ligi valitsussektori teenustele	Teenust osutab RIA, kes pakub keskset autentimise võimalust valitsussektori teenustele.	RIA
eID integratsioonivahendite tugi	Pakkuda kasutajatele asjakohaseid teke, mis on turvalised, kaasaegsed ja vastavad kasutaja vajadustele	Teenus sisaldab digitaalallkirja teekide ning krüpteerimisteede arendust ja haldust.	RIA
eID kompetentsi ja teadmuse pakkumine	Pakkuda kasutajatele ja partneritele tasemel ekspertnõu ja teadmist eID, autentimise ja allkirjastamise teemadel	Teenuse kaudu tagatakse valdkonna õiguslik kooskõla riigisisese ja rahvusvahelise õigusega, analüüsitakse eID ja Digitaalallkirja ökosüsteemi ning läbi ID.EE keskkonna tõstetakse teadlikkust digiidentiteedist ja pakutakse iseteeninduskeskkonda.	RIA
Usaldusteenuste korraldamine	Riikliku eID lahenduste ja sertifikaatide kasutamiseks on tagatud usaldusteenuse osutamine ja selleks on kirjeldatud vajalikud nõuded	Teenuse kaudu tagatakse usaldusteenuste osutamise vastavus rahvusvahelistele nõuetele ja sertifikaatidele. RIA pakub ID1 võtmekandja tehnilist haldust ja mobiilse identiteedi lahendusi.	RIA
Kasutajakogemuse kesksete tööriistade pakkumine	Üleriigiliste kesksete tööriistade kasutus e-teenustu pakkumisel loob ühtsema digiriigi e-teenuste kasutajakogemuse	Teenus sisaldab RIA pakutavate kesksete lahenduste (e-teenuste stiiliraamat (Veera), artiklivaramu artiklite haldusliides, artiklivaramu veeb, liidestusteenused artiklivaramu partnerile) pakkumist.	RIA
Riikliku postkasti platvormi pakkumine	Lõppkasutajani jõuab usaldusväärne informatsioon riigilt alati ja õigel ajal kanalist sõltumatult. Võimaldab riigiga lihtsamini suhelda ning omada ülevaadet riigiasutuste poolt saadetud teavitustest.	Läbi riikliku postkasti saadavad paljud avalikke ülesandeid täitvad organisatsioonid teavitusi lõppkasutajatele, eraisikud ja ettevõtjad. Teavitused on nii e-kirjad, SMSid või riiklikkusse postkasti talletuvad kirjad.	RIA

eesti.ee mobiilirakenduse platvormi pakkumine	Võimaldatud avalike teenuste pakkumine riikliku mobiilirakenduse kaudu. Eesmärk on luua kodanikele mobiiliplatvorm, mille abil mugavalt riigiteenuseid tarbida.	Riiklikke teenuseid on võimalik tarbida mistahes asukohas mobiilirakenduse abil	RIA
Andmete taaskasutuse ja väärindamise lahenduste pakkumine	Läbi andmete väärindamise ja kasutamise on loodud eeldused andmemajandusele üleminekuks	Teenus koondab erinevaid andmete taaskasutamist võimaldavaid lahendusi: andmehalduse rakendus (RIHAKE), avaandmete teabevärv, infosüsteemide hindamine, riigi infosüsteemi haldussüsteem (RIHA), andmejälgija ja nõusolekuteenus.	RIA
Digiriigi tehniliste teenuste ja komponentide taaskasutus	Digiriigi ühislahendused on tulevikukindlad	Teenus koondab erinevaid digiriigi tehniliste teenuste ja komponentide taaskasutamist võimaldavaid lahendusi: jupivaramu ja koodivaramu.	RIA
Andmevahetuse platvormide pakkumine	Võimaldame mugava ja kiire andmemahetustest ja kliendisegmentidest sõltumatu andmevahetuse riigis ja piiriülevalt	Teenuse kaudu pakub RIA erinevaid andmevahetusplatvorme: dokumendivahetuskiht (DHX), X-tee ja SDG.	RIA
eID lõppkasutaja rakenduste pakkumine	ID lõppkasutaja lahendused on jätkusuutlikud, turvalised ja ligipääsetavad	Teenus sisaldab erinevaid eID lõppkasutajate rakenduste pakkumist: DigiDoc rakendus arvutile, DigiDoc rakendus mobiilile, Web eID lahendus.	RIA
Riigiportaali platvormi pakkumine	Eesti.ee on kasutajamugav keskpunkt avalike teenuste pakkumiseks	Riigiportaali teenuse kaudu pakub RIA iseteenindust nii eraisikutele kui ettevõtjatele. Samuti pakutakse teenuse kaudu eesti.ee infoveebi.	RIA
Programmi tegevus: Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine Eesmärk: Küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine on ajakohane ja adekvaatne			
Riikliku küberturvalisuse juhtimine, poliitika kujundamine ja õigusloome	Riiklik küberturvalisuse juhtimine toetab sihtrühma vajadusi digiteenuste turvalisemaks muutmiseks	Teenuse kaudu juhitakse riiklikku küberturvalisust. Teenuse kaudu tagatakse küberstrateegia ja küberturvalisuse õigusaktide vastavus EU direktiividega. Lisaks toetatakse sihtrühmasid õigusaktide rakendamisel.	JDM

Programmi tegevus: Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine Eesmärk: Mõistame tehnoloogia arengut ja oskame küberriskidega toime tulla				
Küberturbe kujundamist analüüside korraldamine	poliitika toetavate teostamise	Kriitiliste teenuste toimepidevuse ja kriisikindluse tõstmine. Olukorradeadlikkus on olemas ja Eesti jaoks sobivad meetmed on välja töötatud	Teenuse kaudu tõstetakse küberturvalisust ja riigi julgeolekut lävi küberturbe toetamise. Analüüside läbiviimine ja poliitika kujundamine tagav kübervaldkonna ökosüsteemis ja riigi teenustes tulevikukindlus.	JDM
Küberturbe ohupildi ja tagamine	analüüside, ohuhinnangute	On olemas kvaliteetsed andmed küberturvalisuse hetkeolukorrast. Anda ülevaade küberkeskkonnas toimunud arengutest ja intsidentidest, mõtestada lahti Eesti jaoks olulisemad trendid või realiseerunud ohud ja analüüsida nendest tulenevaid riske ning teha ettepanekuid nende vältimiseks.	Teenuse kaudu seiratakse ja hinnatakse küberkeskkonna trende ja arenguid. Samuti hinnatakse riske, ohtusid ja analüüsitakse toimunud küberintsidentide. Vajadusel koostatakse asjakohased ülevaated ja teavitused nii erinevatele riigiasutustele, kui ka ettevõtetele ja avalikkusele.	RIA
Eesti valdkonna tehnoloogia arengu toetamine	küberturvalisuse tööstuse, ja teaduse	Loodud on teenuste pakett Eesti küberturvalisuse sektorile, mis toetub küberturvalisuse T&A tegevusest saadud teadmusele. Edendada Eesti ja Euroopa küberturvalisuse tööstussektori, tehnoloogia, T&A ja järelkasvu arengut	Eesti küberturvalisuse sektori tugevdamine läbi T&A, ettevõtluse, innovatsiooni, järelkasvu ja kogukonnategevuste	RIA
Programmi tegevus: Küberturvalisuse tagamine Eesmärk: Suurem küberturbe tagamise võimekus				
Infoturbe arendamine ja nõustamine	meetmete	Tehnoloogiline vastupanuvõime on paranenud läbi baasturbenõuete laialdase rakendamise, oskusliku küberturvalisuse riskide halduse ja seaduste täitmise	Teenuse kaudu tagatakse KüTSi subjektidele lahendusi ISMS väljatöötamiseks ja haldamiseks, küberintsidentide kahjude minimeerimiseks. Samuti uuendatakse teenuse kaudu turvameetmete kataloogi, ajakohastatakse juhiseid, viiakse läbi koolitusi ja leitakse võimalusi rakendamisekoormuse vähendamiseks.	RIA

Haldus- ja riiklik järelevalve	RIA järelevalvepädevusse kuuluvate seaduste ja nende alusel kehtestatud õigusaktides toodud nõuete korrektne täitmine on tagatud	Teenuse kaudu tagab RIA kübervaldkonna haldus- ja riikliku järelevalve, vajadusel algatab väärtemenetlusi ning väljastab usaldusteenuste tegevuslubasid.	RIA
Rahvusvahelise koostöö korraldamine	Eesti on arvestatav partner rahvusvahelisel areenil ning rahvusvaheline suunanäitaja	Riigi esindamine rahvusvahelistes organisatsioonides ning koostöögruppides ja muudes formaatides, kahepoolsete suhete korraldamine teiste riikide ning nende asutustega kübervaldkonnas.	RIA
Kübervaldkonna kriisivalmisoleku ja juhtimise korraldamine	Süsteemne valmisolek ulatuslikeks küberintsidentideks ning võimalike sündmuste operatiivseks lahendamiseks	RIA siseste, asutuste üleste ja rahvusvahelise valmisoleku protseduuride (sh. RIA valmisolekuseisundite korra, hädaolukorra lahendamise plaani) väljatöötamine ja rakendamine, RKTk planeerimine ja sisustamine, küberõppuste korraldamine ja teiste asutuste kriisiõppustel osalemine (nii siseriiklud kui rahvusvahelised), kriisireguleerimise alane nõustamine ja koordinatsioon klientidele (ETKA-d, ETO/OTO, valitsusasutused jt), küberalase tsiviil-militaar koostöö korraldamine koostöös KV ja KL-iga, rahvusvaheline kriisialane koostöö ja planeerimine.	RIA
Kriitilise infrastruktuuri küberkaitse	Kriitiliste teenuste (ETO/OTO) küberturvalisus ja toimepidevus on tagatud läbi valdkondade ühtlase küpsustaseme	KüTS subjektide ja ETO-de süstemaatiline nõustamine, koolitamine, turvatestimine, õppuste korraldamine.	RIA
Küberuumi seire, intsidentide tõkestamine ja haldus	Tagatud on valmisolek intsidentide ja kriiside ennetamiseks ning haldamiseks, sh katkematu seire ja intsidentide tõkestamine küberruumis	Teenus sisaldab CERT-EE tegevusi, mis tuvastab, jälgib ja lahendab Eesti arvutivõrkudes toimuvaid küberintsidente, teavitab ohtudest ning korraldab ennetustegevusi.	RIA

Küberhügieen ja avalikkuse teadlikkuse tõstmine	Eesti elanike küberruumis käitumise ohuteadlikkuse kasv. Viiakse läbi regulaarseid küberriskide ennetus- ja teavituskampaaniaid ning muid asjakohaseid tegevusi (blogipostitused, Facebooki postitused, pressiteated, artiklid, intervjuud, avalikud ohuhinnangud, esinemised) erinevatele sihtrühmadele, tagamaks Eesti elanike teadlikum ja turvalisem käitumine küberruumis ning ennetamaks küberintsidente ja nendest tekkivat kahju. Lisaks hallatakse riigiasutuste töötajatele suunatud küberhügieeni õppeplatvormi Kübertest (https://www.kybertest.ee/) ning laiatarbelist ennetusveebi (itvaatlik.ee).	Teenuse kaudu korraldatakse ennetustööd Eesti avalikkuse, riigiasutuste, ETO-de/OTO-de jne, teavitatakse küberriskidest ja -ohtudest, et vältida küberintsidente (sh läbi ennetusveebi itvaatlik.ee). Samuti tõstetakse teenuse kaudu avaliku sektori töötajate teadlikkust (hallatakse tervele avalikule sektorile ja tegelikult kõigile ettevõtetele või asutustele kasutamiseks mõeldud küberhügieeniplatvormi Kübertest).	RIA
Programmi tegevus: Sidevaldkonna regulatiivse keskkonna tagamine Eesmärk: Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele			
Sidepoliitika kujundamine ja elluviimine	Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele	Teenus hõlmab ministeeriumi ja valitsuse valdkonnapoliitiliste otsuste ning nende rakendamise ettevalmistamist ning EL-i ja rahvusvahelises otsustusprotsessis osalemist. Teenus soodustab uute sidetehnoloogiate arendamist ja kasutusele võttu. Valdkonda reguleeriv õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele.	JDM
Programmi tegevus: Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude väljaarendamine Eesmärk: Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga			
Toetuse andmine	Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga	Toetusmeetme välja töötamine riigiabi reeglite järgi ja toetuse andmise rakendamine.	JDM
Programmi tegevus: 5G-taristu ja-teenuste arendamine Eesmärk: Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga			

Toetuse andmine	Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga	Toetusmeetme välja töötamine riigiabi reeglite järgi ja toetuse andmise rakendamine.	JDM

LISA 2. Teenuste rahastamiskava

Digihiskonna programmi teenuste rahastamiskava (tuhandetes eurodes)	Eelarve			
	2025	2026	2027	2028
Programmi kulud kokku	159 704	128 221	126 031	133 053
5G-taristu ja -teenuste arendamine	6 827	4 107	4 107	107
Toetuse andmine	6 827	4 107	4 107	107
Digiriigi alusbaasi kindlustamine	99 524	89 259	87 345	115 293
Allkirjastamisteenuste pakkumine	943	760	972	972
Andmete poliitika kujundamine ja elluviimine	2 920	212	198	198
Andmete taaskasutuse ja väärindamise lahenduste pakkumine	2 136	1 526	1 466	1 466
Andmevahetuse platvormide pakkumine	1 786	1 485	1 484	1 498
Autentimisteenuste pakkumine	1 675	1 651	1 642	1 642
Avaliku sektori digimuutuste võimendamine	29 817	29 740	29 489	57 423
Digiriigi arengu koordineerimine	5 161	1 726	1 402	1 401
Digiriigi tehniliste teenuste ja komponentide taaskasutus	136	133	132	132
Digiriigi väliskoostöö korraldamine	117	110	105	105
Eesti.ee mobiilirakenduse platvormi pakkumine	695	570	556	556
eID integratsioonivahendite tugi	506	970	316	316
eID kompetentsi ja teadmuse pakkumine	662	573	571	571
eID lõppkasutaja rakenduste pakkumine	1 252	1 088	1 522	1 522
Erilahenduste platvormide arendus	664	239	231	231
IKT-oskuste edendamine	125	117	111	111
IT-alusteenuste keskse osutamise korraldamine	38 549	37 462	35 648	35 648
IT-alusteenuste keskse osutamise korraldamise koordineerimine	237	218	204	204
Kasutajakogemuse kesksete tööriistade pakkumine	402	396	393	393
Riigiportaali platvormi pakkumine	1 592	933	1 163	1 163
Riigiside korraldamine	3 759	3 033	3 473	3 473
Riigivõrgu teenuste pakkumine	4 329	4 524	4 574	4 574
Riikliku postkasti platvormi pakkumine	724	624	535	535
Usaldusteenuste korraldamine	794	652	650	650
Valimiste infosüsteemide pakkumine	543	517	509	509
Digiriigi arenguhüpped	4 995	3 076	2 753	2 328
Bürokraati platvormi pakkumine	783	553	446	446
Kratitoe pakkumine	877	493	302	302
Krativäelise riigi arendamine	137	127	121	121
Rohedigi poliitika kujundamine ja koordinatsioon	952	924	921	496
Sündmuspõhiste ja proaktiivsete teenuste arendamine	127	118	112	112
Sündmusteenuste platvormi pakkumine	2 119	861	851	851
Küberturvalisuse tagamine	15 054	14 509	14 576	13 076
Haldus- ja riiklik järelevalve	987	967	965	965
Infoturbe meetmete arendamine ja nõustamine	685	669	665	665
Kriitilise infrastruktuuri küberkaitse	1 107	1 096	1 083	1 033
Küberhügieen ja avalikkuse teadlikkuse tõstmine	657	642	626	626
Küberuumi seire, insidentide tõkestamine ja haldus	9 643	10 262	10 368	8 968

Küberturvalduskonna kriisivalmisoleku ja -juhtimise korraldamine	674	664	662	612
Rahvusvahelise koostöö korraldamine	1 301	209	207	207
Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine	1 711	601	601	601
Riikliku küberturvalisuse juhtimine, poliitika kujundamine ja õigusloome	1 711	601	601	601
Sidevaldkonna regulatiivse keskkonna tagamine	610	610	610	610
Sidepoliitika kujundamine ja elluviimine	610	610	610	610
Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine	1 539	949	928	928
Eesti küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teaduse arengu toetamine	639	59	39	39
Küberturbe analüüsise, ohupildi ja ohuhinnangute tagamine	595	585	584	584
Küberturbe poliitika kujundamist toetavate analüüsise teostamise korraldamine	305	305	305	305
Väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude väljaarendamine	29 445	15 110	15 110	110
Toetuse andmine	29 445	15 110	15 110	110